

Griffier commissie OCW
cie.ocw@tweedekamer.nl

Datum 14-09-2026
Betreft Herziening bekostiging mbo

Position paper VISTA college Herziening bekostiging mbo

Aan de vaste commissie voor Onderwijs, Cultuur en Wetenschap

VISTA college spreekt zijn waardering uit voor de door de minister voorgestelde herziening van de bekostiging van het mbo. Vanuit onze positie in een krimpregio ervaren wij al langere tijd dat het bieden van kwalitatief hoogwaardig, toegankelijk en breed onderwijsaanbod onder grote druk staat. Het voorgestelde model draagt eraan bij dat ook in regio's met een dalend aantal studenten goed beroepsonderwijs beschikbaar blijft voor studenten, werkgevers en de regionale samenleving. Daarnaast elimineert het de concurrentie, prikkelt en stimuleert het juist de samenwerking tussen collega-instellingen, iets dat wij in onze regio van grote waarde achten en waar wij ons ook al jaren voor inzetten. Het nieuwe model beoogt ook om gericht op te leiden en het mbo (financieel) toegankelijker te maken voor de student, wat een significante impuls kan geven aan de Limburgse arbeidsmarkt. De vereenvoudiging van de bekostigingsmethodiek brengt met zich mee dat de voorspelkracht op onze inkomsten vergroot wordt en het derhalve makkelijker wordt om onze strategische koers meerjarig uit te zetten.

Steun voor het gekozen model

VISTA college is positief over de gekozen richting. Het nieuwe bekostigingsmodel erkent beter dat de kosten van onderwijs niet evenredig dalen wanneer studentenaantallen teruglopen. Maar ook dat het mbo een gezamenlijke opdracht heeft om de arbeidsmarkt te voorzien van goed opgeleid talent, met daarin een aantal specifieke opleidingen die strategisch gezien van groot belang zijn op zowel regionaal als landelijk niveau.

Voor instellingen in krimpregio's is het noodzakelijk om schaalnadelen op te kunnen vangen en tegelijkertijd een voldoende breed en kwalitatief opleidingsaanbod te behouden. Zonder deze extra middelen zouden wij genoodzaakt zijn om opleidingen zoals Apothekersassistent en Doktersassistent af te bouwen of zelfs te beëindigen. Dat zou betekenen dat er voor deze cruciale beroepen geen opleidingsaanbod meer beschikbaar is in Zuid-Limburg, terwijl de arbeidsmarkt juist grote behoefte heeft aan goed opgeleide professionals in deze sectoren. Daarnaast zouden wij niet langer in staat zijn om entreeopleidingen in al onze steden aan te bieden. Voor een kwetsbare groep studenten zou dit leiden tot langere reistijden en een hogere drempel om onderwijs te volgen. De kans op voortijdig schoolverlaten neemt hierdoor toe, terwijl juist deze opleidingen van groot belang zijn voor hun ontwikkeling en kansen op de arbeidsmarkt.

Ook de begeleiding en ondersteuning die studenten nodig hebben om hun opleiding succesvol af te ronden, zouden wij noodgedwongen fors moeten afschalen.

Dit zou direct gevolgen hebben voor het studiesucces, het welzijn en de kansen van studenten om een diploma te behalen. Dit zijn slechts enkele voorbeelden van de negatieve gevolgen die met deze aanvullende middelen kunnen worden voorkomen. Dankzij deze investering kunnen wij toegankelijk en kwalitatief hoogwaardig onderwijs blijven bieden, studenten de begeleiding geven die zij nodig hebben en blijven voorzien in de opleidingsbehoefte van de regio.

De voorgestelde aanpassingen bieden daarmee meer stabiliteit en maken het mogelijk om ook op langere termijn te blijven investeren in onderwijskwaliteit, begeleiding van studenten en aansluiting op de regionale arbeidsmarkt, ook in samenwerking met onze collega-instellingen en ketenpartners. Hierbij is ook een goede doorstroom tussen vmbo, mbo en hbo van groot belang.

Waardering voor het proces

Daarnaast waarderen wij het zorgvuldige proces dat aan dit voorstel vooraf is gegaan. De herziening van de bekostiging raakt alle mbo-instellingen en vraagt om het maken van lastige keuzes. In het traject zijn er op verschillende momenten mogelijkheden geweest voor inspraak en dialoog en zijn een aantal modellen tegen elkaar afgewogen. Gedurende het proces is zorgvuldigheid gebleken en is de overtuiging ontstaan dat het model een zo eerlijk mogelijke verdeling van middelen tussen de instellingen borgt en ook voldoet aan de overige doelstellingen inzake samenwerking en kwaliteitsborging.

Wij prijzen daarbij de saamhorigheid binnen de mbo-sector. Instellingen hebben gezamenlijk gezocht naar een oplossing die niet alleen recht doet aan de eigen belangen, maar ook aan de maatschappelijke opdracht om mbo-onderwijs in alle regio's van Nederland toegankelijk te houden en voldoende talenten op te leiden om aan de arbeidsvraag te voldoen. Het vrijmaken van middelen ten gunste van krimpregio's en het elimineren van concurrentieprikkels getuigt van die gezamenlijke verantwoordelijkheid.

Aandachtspunt kwaliteitsmiddelen

Het vervangen van de kwaliteitsagenda door opgave gerichte middelen met een beperkt aantal doelen kan theoretisch bijdragen aan focus en meetbaarheid zoals de minister schetst. Echter zien wij een spanningsveld ontstaat tussen de gewenste beleidsmatige verschuiving en de operationele werkelijkheid van het onderwijs, aangezien het huidige pakket aan doelstellingen in zijn geheel bijdraagt aan de onderwijskwaliteit en een groot deel omvat van de bestaande processen. Wij vragen daarom om blijvende aandacht voor een realistische overgangperiode en voldoende ruimte voor instellingen om deze veranderingen zorgvuldig door te voeren zonder negatieve gevolgen voor de onderwijskwaliteit.

Conclusie

Samenvattend ondersteunt VISTA college de voorgestelde herziening van de bekostiging. De voorgestelde aanpassingen borgen stabiliteit en flexibiliteit in de gehele sector en zorgen voor stimulering van samenwerkingen tussen instellingen en de verdere professionalisering van medewerkers en aankomende talenten. Hierdoor draagt het bij aan de collectieve verantwoordelijkheid van het mbo om hoogwaardig en gelijkwaardig onderwijs te kunnen bieden.

Met vriendelijke groet,

Jeanette Oostijen, Jordi Aelmans, Menno Pistorius
College van Bestuur VISTA college